

Raadsinformatiebrief inzake aanpak paraatheid Brandweer Limburg-Noord

Aanleiding

Onze samenleving verandert voortdurend. Waar vroeger nog iemand 'voor het leven' brandweervrijwilliger werd en nagenoeg doorlopend beschikbaar was, is dit inmiddels al lang niet meer zo. Diverse maatschappelijke- en demografische ontwikkelingen zoals flexibele arbeidscontracten, toenemende woon-werkafstanden en scherpere keuzes in (vrije)tijdsbesteding, maken de paraatheid van de vrijwillige brandweer kwetsbaar. Deze ontwikkeling gaat sneller dan eerder gedacht. Het komt inmiddels voor dat in een gebied meerdere vrijwillige posten gelijktijdig buiten dienst zijn. De slank georganiseerde beroepsdienst, en de vergrijzende dagdienst in Limburg-Noord is onvoldoende in staat deze tekorten op te vangen. Deze knelpunten zijn momenteel het hardste voelbaar tijdens kantooruren.

Hoewel er tussen de posten in de regio verschillen zijn in de ernst van de problematiek, is de tendens overal zichtbaar. Als een brandweerpost zelf nog geen probleem heeft met de paraatheid dan kan dat bij de naastgelegen post wel het geval zijn, waardoor bij grotere incidenten geen extra bijstand kan worden ingeroepen. Onze regio is daarin overigens niet uniek. Andere regio's in het land kampen met dezelfde problemen. In Duitsland en België speelt een gelijksoortige problematiek.

Ook tijdens vakantieperiodes is het steeds moeilijker om de paraatheid te borgen. Bij ongewijzigd beleid zal de ernst van de problematiek gedurende de komende jaren waarschijnlijk toenemen in alle posten van de Brandweer Limburg-Noord. Gevolg is dat niet op elk moment een snelle brandweezorg aan onze burgers gegarandeerd kan worden. In het ergste geval leidt dit tot extra slachtoffers en schade en verhoogde risico's voor het eigen personeel.

Beoogd effect

Het bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord wil met een aantal maatregelen de paraatheid van de vrijwillige posten verbeteren. Daarnaast wil de Veiligheidsregio de beroepsmatige ondersteuning overdag verbeteren, zodat er overal in de regio goede brandweezorg geleverd kan worden. Daarbij geldt het uitgangspunt dat wat vrijwillig kan en goed gaat ook vrijwillig blijft.

De burger moet kunnen vertrouwen op een snelle en goede hulp van de brandweer en de veiligheidsrisico's voor het eigen personeel moeten zo laag mogelijk gehouden worden. De oplossingen die het bestuur voorstelt moeten de brandweer in staat stellen om tenminste tot 2025 de paraatheid op een minimaal niveau te borgen.

Voor de langere termijn wordt nog nader onderzoek gedaan welke maatregelen noodzakelijk zijn om het totale brandweerstelsel toekomstbestendig te maken.

Maatregelen

De volgende maatregelen worden binnen het bestaande budget genomen:

- Soberheid bij de organisatie van specialistische taken. Niet de opkomsttijd en economische levensduur bepalen of en wanneer iets wordt vervangen, maar veel meer de daadwerkelijke technische levensduur en de feitelijke bijdrage aan de incidentbestrijding. Concreet houdt dit in dat taken worden versoberd, materiaal niet wordt vervangen en dat vrijwilligers worden ontlast. Als gevolg van deze benadering is een deel van het tekort op de investeringsbudgetten opgevangen;
- Meer interregionale- en internationale samenwerking, met afspraken die goed worden vastgelegd;
- Flexibilisering van de repressieve zorg: in de toekomst is het niet altijd meer noodzakelijk om met 6 personen uit te rukken;
-

- Doorontwikkeling van bij wijze van proef uitgevoerde innovaties;
- Ontlasting van de vrijwilligers door het aanbrengen van focus: de gedachte dat brandweermensen 'alleskunnners' zijn wordt verlaten. De bedoeling is dat alle posten een strak gedefinieerde basistaak goed beheersen.
- Ontlasten van werkgevers; door het alarmeren van een snel interventievoertuig(SIV) hoeven brandweervrijwilligers het werk bij een werkgever niet te verlaten voor kleine incidenten;
- Introductie van Active paging (met een druk op de knop bij alarmering direct aangeven of men wel of niet naar de kazerne kan gaan) en monitoring in 2019. Dit gaat zorgen voor een beter beeld (in realtime) van de paraatheid;
- Intensivering (lokale) werving en het vergroten van de zichtbaarheid van Brandweer Limburg-Noord;
- Aanstelling op meerdere posten. Inmiddels zijn ongeveer 100 vrijwilligers al verbonden aan meer dan 1 brandweerpost waardoor ze meer uren paraat zijn voor de brandweer Limburg-Noord;
- Varianten in vrijwilligheid;
- Optimaliseren inzet dagdienstpersoneel;
- Leden van de jeugdbrandweer kunnen gemakkelijker doorstromen als vrijwilliger door een verkorting van de opleiding tot manschap;
- Kortere (dag)opleidingen aanbieden m.i.v. 2019 (de eerste opleiding in die vorm loopt al). De opleiding van vrijwilligers wordt dan teruggebracht van 2,5 naar 1 jaar;
- Uitbreiding van het aantal opleidingsklassen per jaar;
- Passende zelforganisatie bij de posten;
- Modernisering van de garantiefactor: dit betekent meer vrijwilligers om hetzelfde aantal taken te kunnen blijven uitvoeren;

Daarnaast moeten maatregelen worden genomen die niet uit het bestaande budget gefinancierd kunnen worden, namelijk:

- Uitbreiding met 24 fte voor beroeps en hybride inzet: dit betekent dat personeel een combinatie van repressieve en "koude" taken zoals onderhoud, instructie, vakbekwaamheid, etc. uitvoert en zo efficiënt mogelijk wordt ingezet. Het effect is dat de paraatheid beter geborgd kan worden en dat werkdruk in de "koude" taken meer behapbaar wordt;
- 45 Vrijwilligers draaien kazernediensten in 24-uurs posten. Diverse vrijwilligers draaien naast diensten in hun eigen vrijwillige post ook nog eens weekend- en nachtdiensten in de beroepskazernes;
- Accounthouder voor bedrijven en vrijwilligers: contact leggen met en onderhouden van relaties met het bedrijfsleven zijn van groot belang, omdat de bedrijven bereid moeten zijn en blijven om een groot deel van het aantal vrijwilligers te leveren. De accounthouder gaat postcommandanten en teamleiders ondersteunen;
- Extra opleidingscapaciteit voor nieuwe vrijwilligers: er stromen de komende jaren veel vrijwilligers uit vanwege de vergrijzing. Door de opleidingscapaciteit te vergroten kan de uitstroom met instroom van nieuwe vrijwilligers gecompenseerd worden;
- Modernisering en vernieuwing consignatieregeling: in deze tijd lukt het niet altijd meer om mensen gratis paraat te hebben staan. In de moeilijke uren zoals feestdagen is het soms nodig mensen financieel te compenseren om thuis te blijven voor de brandweer. De brandweer werkt vanuit het principe van vrijwilligheid en waar het echt nodig is ondersteunen we dit met consignatie.

Financiële gevolgen

De regionale gemeentelijke bijdrage stijgt vanaf 2020 in een aantal stappen met € 1.520.000 naar € 2.180.000 in 2023. Dat laatste bedrag is als volgt gespecificeerd:

Flexibilisering uitwisselbaarheid 24u dienst en harmonisering roosters	60.000
Kosten garantie sterkte beroepspost Roermond 8 man volcontinu (10,4 FTE)	600.000
Kosten garantie SIV en Centrumposten tijdens kantooruren (6 FTE in 2020, 6,5 FTE t/m 2023 opvang vergrijzing)	750.000
Kosten verbeteren paraatheid vrijwilligers (opleidingskosten)	100.000
Kosten verbeteren paraatheid vrijwilligers (toename vrijwilligersuren)	150.000
Aanvulling formatie operationele voorbereiding i.v.m. systeem flexibele uitruk (1 fte)	70.000
Aanvulling formatie coördinator vrijwilligers/accountmanager bedrijven (1 fte)	80.000
Kosten verbeteren paraatheid op de moeilijke momenten (aanvulling consignatievergoedingen voor vrijwilligers)	170.000
Uitbreiding opleidingsplaatsen manschap A	100.000
Opleidingen specialistische teams (in verband met ontlasting vrijwilligers)	100.000

STIJGING BIJDRAGE PER GEMEENTE		2020	2021	2022	2023
Gemeente	bedrag in €	bedrag in €	bedrag in €	bedrag in €	bedrag in €
Beesel	47.520	33.133	5.450	4.796	4.142
Bergen	63.377	44.189	7.268	6.396	5.524
Echt-Susteren	130.839	91.227	15.005	13.204	11.403
Gennep	73.695	51.384	8.451	7.437	6.423
Horst aan de Maas	188.655	131.539	21.635	19.039	16.442
Leudal	157.204	109.610	18.028	15.865	13.701
Maasgouw	105.521	73.574	12.101	10.649	9.197
Mook en Middelaar	27.433	19.128	3.146	2.768	2.391
Nederweert	65.274	45.512	7.486	6.587	5.689
Peel en Maas	167.295	116.646	19.185	16.883	14.581
Roerdalen	89.397	62.332	10.252	9.022	7.792
Roermond	244.651	170.582	28.056	24.690	21.323
Venlo	428.732	298.932	49.167	43.267	37.367
Venray	185.566	129.385	21.281	18.727	16.173
Weert	204.842	142.825	23.491	20.672	17.853

Vervolgprocedure

De Bestuurscommissie Veiligheid heeft op 15 maart 2019 het Dagelijks Bestuur Veiligheidsregio Limburg-Noord geadviseerd om in de ontwerpbegroting 2020 de maatregelen volgens het scenario, zoals hierboven beschreven, op te nemen. De ontwerpbegroting zal op 12 april 2019 door het Dagelijks Bestuur worden vastgesteld en op 15 april 2019 aan de gemeenteraden worden toegezonden. Aan de gemeenteraden wordt gevraagd om in de zienswijze van de raad over de ontwerpbegroting 2020 expliciet aandacht te besteden aan de paraatheid van de brandweer en de uitwerking van dit nieuw beleid.

De zienswijzen worden uiteraard betrokken bij de behandeling van de begroting in de vergadering van 5 juli 2019 van het Algemeen Bestuur.

Om de noodzaak en de inhoud van maatregelen om de paraatheid van de brandweer goed uit te kunnen leggen worden er twee informatiebijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd.

De eerste bijeenkomst vindt plaats op maandagavond 15 april 2019 in de brandweerkazerne van Weert (adres: De Savornin Lohmanstraat 8).

De tweede bijeenkomst vindt plaats op dinsdagavond 16 april 2019 in de brandweerkazerne van Venlo (adres: Ariënsstraat 72).

De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur.